

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnštvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izvemski nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravnštvo prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 214.

V Ljubljani, v sredo 18. septembra 1901.

Letnik XXIX.

Idrijske razmere.

(Dopis iz Idrije.)

Dobro in pošteno so bili okroani naši liberalci v »Slovenec« in v »Slovenskem Listu« radi njih nesramnih lažij v tukajšnji »Jednakopravnosti«, a da svet še bolje razvidi njih hinavsko laž, in da se še bolje prepriča, kako satansko grdo zapeljujejo delavsko ljudstvo in hujskajo proti poštenim meščanom ter nalašč vse zamolče, dasi prav dobro vedo, kaj da se je za izboljšanje delavskih plač vže pred 25 leti storilo, ev tu dokazov:

Znano je, da od leta 1870—1880 ni bil vsprejet v stalno službo noben rudar, a sprejemali so jih, kolikor so jih rabili pri rudniku kot najemnike (Interimal-Arbeiter), tako one, ki so prišli od vojakov, kakor iste, ki so pristopili na novo k delu, bodi si v jami ali zunaj jame. Prišla je 30. decembra 1876. deputacija stiskanih rudarjev k novoizvoljenemu županu g. V. Trevenu s prošnjo, naj jim pomaga ter zanje prosi, kjer ve in zna; naj jim izprosi vsaj toliko zaslužka, da bi jim bilo možno sebe in svoje družine preživiti. G. Treven je šel najprvo k rudniškemu nadsvetniku gospodu M. Lipoldu, a ta ga vsprejme silno osorno ter mu odločno reče, da se on kot župan nima čisto nič v rudniške ali delavske razmere vtikati, češ, da zato je on nadsvetnik tukaj, ter le njemu je ministerstvo to zadevo poverilo. O izboljšanju plač ni hotel nič slišati in tudi tega ne, da bi vsaj onih 50 delavcev nazaj v službo vsprejel, katere je odslovil ob času volitve radi tega, ker niso hoteli njegovih »kimovcev« voliti.

Leta 1877 dne 14. marca je šel župan v tej zadevi v Ljubljano k deželnemu predsedniku gosp. Bohuslavu vitezu Widmanu, ter mu vso stvar na drobno razjasnil; tu veaj je dobil poslušna ušesa, a naposled reče gosp. predsednik, da iz srca miluje rudarje in odločno obsoja to nepravilno početje, a da pomagati ne more, ker to ne spada v njegovo področje, ampak da to je izključno stvar le poljedelskega ministerstva.

Dne 1. maja 1877 je bil župan na Dunaju pri polj. ministru grafu Mansfeldu v avdijenci sprejet; razgovor je trajal nad eno uro, a vse, kar mu je gosp. minister lepega in dobrega storiti obljubil, splavalo je zopet po vodi.

Ker le ni bilo nobene izpremembe v rudarskih plačah, je na vedno pritiskanje in dopisovanje dr. J. Poklukar v novembru l. 1878 v državnemu zboru vse te stvari razjasnil ter tukajšno rud. vodstvo pošteno običal, pohvalil pa je g. J. Čermaka, tačasnega vodjo v žgalmnici, kajti pod tem so bili delavci popolnoma zadovoljni s plačo. To interpelacijo je takoj prinesla praška »Politika« po stenografičnem zapisniku. A g. Treven je svoje pričetno delo še nadaljeval ter pošiljal različne podatke gg. drž. poslanecem dr. Poklukarju, dr. Vošnjaku in K. Klun v zadevi slabih plač ter družega neznoznega stanja. Na podlagi njegovih poročil sestavili so ti gospodje interpelacijo, katero je stavil v drž. zboru knez Windischgrätz dne 22. jan. l. 1880 na Njega ekscel. grofa Falkenhayna, tačasnega poljedelskega ministra. Ker pa sta interpelacija in ministrov odgovor preobširna za časnik, povemo tu, da jo dobi, kedor jo želi brati, tiskano v trgovini g. Trevena brezplačno.

In ko je bila ta interpelacija zopet brezvspešna, se ni miroval gospod Treven. Pi-

saril je in nadlegoval državne poslance, naj ne mirujejo ter naj ukrenejo, karkoli že vedo in znajo, da se kaj doseže. In res, izprosili so, da je minister grof Taaffe poslal preiskavat te razmere svojega tajnika gosp. dr. Rezeka, deželna vlada pa je poslala tajnika gospoda barona Gušiča. Ta dva preiskovalca sta imela nalog, vse delavce zaslišati, zadovoljne in nezadovoljne. Zaslišanje je bilo strogo tajno, trajalo je par tednov, a rezultat zaslišanja bil je sledeči:

Dne 10. junija 1880 dobi gosp. Treven sledeče pismo: »Blagorodni gospod! V »Narodu« berem dopis iz Idrije, ki vpraša, kaj bode vlada storila vsled Rezekovega preiskanja. Stvar je ta, da ravno ta zaslišanja niso uresničila tega, kar sem jaz vsled Vaših pisem bil vladi objavil. Izmej prič jih je komaj deseti del na pol pritrdilo, drugi pa nič niso hoteli vedeti in nič pravega povedati. Če so Vaši ljudje tako splašeni in demoralizirani, potem je težko za njih govoriti. Se dobro, da smo dosegli nekako izboljšanje plač in da morda počasi dosežemo kako spremembo v oboh.

Zdaj ni drugače, nego molčati, ker niti eden kaznjivi faktum se ni dokazal. Toraj je bolje, da se o tem ne piše več v »Narodu«. Vi ste bili prevarjeni z nami vred.

Jaz morda pridem k svečanosti, a ni treba o tem komu kaj praviti.

Ministra Falkenhayna se mora spodobno sprejeti, ako pride. On ima gotovo dobro voljo, če pa zaslišani ljudje nečejo pričati resnice, so tudi njemu roke zvezane. Pravil mi je pa še na Dunaju, da bode 83 delavcev avanziralo v stalne službe.

S tacimi dopisi pa, kakor danes v »Narodu«, se nič ne opravi, dokler se ne more zanašati na tiste, ki kaj na uho šepčejo, da ostanejo tudi pri zaslišanju mož beseda.

Pozdravljam Vas

dr. Vošnjak.

Prišel je res 23. junija 1880 minister grof Falkenhayn k 300letni slavnosti podražavljenja idrijskega rudnika; prinesel je seboj zapisnik čez dolgih deset let zopet enkrat stalnim imenovanih 83 delavcev. Gospodu Čermaku pa je pripel na prsi zaslužni križec cesar Fran Josipovega reda.

Starejši delavci, ki so bili pri tej slovesnosti navzoči, spominjajo se še prav dobro, kako se je jeze tresel nadsvetnik gospod Lipold, beroč ona imena, kajti komaj teden dni poprej izrazil se je samozavestno proti gospodu dekanu J. Kogejju, da dokler bode on le z mezincom še gibal, toliko časa se želje Trevnove ne bodo izpolnile.

Draga, resnicoljubna in dosledna »Jednakopravnost« in tvoji liberalni pristaši, tu imate zadosti kosti za glodati, da se vam list napolni! Prevdarjajte in presoajate toraj, ali se je res še le z gosp. Ferjančiča interpelacijo z dne 10. decembra leta 1891 pričelo izboljševanje delavskih plač? Ko je že postelja pripravljena in postлана, se je lahko zibati in spančkati v njej.

Ker je pri vas bahanje za vsako malenkost toli moderno postalo, naj se pobahamo i mi, če prav prisiljeni, še le čez 20 let.

Po volitvah.

Z dežele.

»Naj liberalci se zoperstavi — narodu pravice davi — in kovati ga želi, — slave zora bo svetila, — zob verige razdrobila — večna bo Gorenjcev čast!« Tako sem si mislil, ko sem gledal številke, ki oznanjujejo grozen polom liberalcev pri zadnjih volitvah.

Cela Kranjska govori tako in posebno še naša krepka, značajna, za prazne fraze nedostopna gorenjska stran. Od starodavnega Kranja in skritega Tržiča — pod gorami do Motnika, Spitaliča — komaj našteje general liberalcev toliko svojih »mož«, kolikor ima prstov, ako vse štiri roke od sebe pomoli, ali pa še toliko komaj, če se na glavo postavi. Da, častno so vrli Gorenjci izvršili svojo volivno pravico, to tem bolj, ko je bila na marsikaterem kraju cela komisija pristranska, nasprotna volivcem. Še celo to se je zgodilo, da je bil komisarjem izbran, rekel bi, otrok, ki ni imel niti let moža, pa je tako vlek in silil v liberalni voz, da volivcem, ko je slišal, da so vsi njemu nasprotnega mišljenja, še voliti ni pustil. No vsejedno naše ljudstvo je vstalo in zapuša trumoma liberalno gnojšče. Častno število glasov za g. Mejača in druge kandidate priča, kako vrolo so izpolnili volivci svojo dolžnost. Vsi, tudi najbolj oddaljeni Gorjanci so prišli na volišče, da pokažejo, da so še vedno zvesti geslu: vse za vero, dom, cesarja! Pokazali so, da se jih ne primejo laži in obrekovanja, ki jih trosita »Narod« in »Rodoljub«. Šli so kmetje v boj, da z vzgledom kažejo mestom, kako se ima govoriti. Sramota bi bila za mesta, ako bi drugače govorila! Mesta živijo večinoma od kmetov, in ako si mesta izvolijo drugačno parolo, bo tudi naše ljudstvo z meščani drugače računalo. »Ljudstvo za očastvo se daruje — vso nevarnost zaničuje, — ako gre za vero očetnjavo! Naj postanejo li naša mesta res gnjezda izdajalcev narodu svetih, v dušo mu prirojenih svetinj? Naj mrtvaški strup jezika — nas srdito v srce pika; — naj le slabo govori — vzeti nam ne more slave — ne vtajiti bistre glave — mi stojimo kakor hrast — za mile domovine čast.« Kaj ne, vrli Gorenjci, kakor mrtvaški zvon pojejo številke vaših glasov na liberalna ušesa, naznanjajoč, da Gorenjci ostanemo to, kar so bili naši očetje — zavedni katoliki in vrli Slovenci. Gorenjska mesta, vzdramite se še vi, vstanite vi meščani in bodite možje!

Iz Planine.

Žarke solze pretakajo liberalci, ker so naši kmetski korenjaki dne 12. t. m. izrekli smrtno sodbo ničvrednemu liberalstvu. Takega poraza se pač niso nadejali. Pravijo, da se opečen otrok ognja boji. A naši liberalci se niso bali, še enkrat v ogenj iti; njih slamopreroki so celo brez sramu oznanjali v svet, da jim 5 kmetskih mandatov ne uide. Kako so se zopet opekli! Z veliko težavo in borno večino so edinega Božiča spravili na površje, vse druge je pohrustal klerikalni zmaj. — Sedaj skušajo zdraviti, moralnega »mačka« z raznimi pomočki in si izmišljajo vzroke, zakaj so tako sramotno propadli. V tem oziru ne pridejo nikoli v zadrego in znajo svoje lahkoverne brave voditi za nos, da je kaj. Sedaj pišejo, da se je čuditi, kako da nismo zmagali tudi na vipavsko-idrijskem volišču, — da oni sploh na kak mandat v kmetskih občinah še mislili niso. Ali ni to »za počiti«?

Čenčasti »Narod« donša razna poročila o klerikalnih sleparijah in razsipanju tisočakov, o gorostasni agitaciji in nečutenem pritisku, kakor da bi bili liberalci za pečjo sedeli in roke križem držali. Ravno nasprotno je res: liberalci na Notranjskem niso še nikdar poprej tako ognjevit in neugnano agitirali kot pri sedanji volitvi. Tako na pr. so planinski razvili prav živahno delovanje. Njih vodja, g. nadučitelj, je z vstrajno

doslednostjo dan za dnem pri polni čaši prodajal svojo politično modrost in neslanaril o Drobničevem kravarstvu in dr. Krekovek socializmu. »Far naj pridiga, mašuje, spoveduje in nas po smrti pokoplje, v politiko se ne sme vtikati«. Politiko smejo peljati samo liberalni učitelji, krčmarji in štacunarji, kaj ne da? Sto gld. je dal na razpolago, ako bi zmagali liberalci. Liberalni krčmar je obetal vina, da se ga ni še kmalu toliko izpilo, ako bi se to posrečilo, »Gorenji Milavec« je v Malnih premleval debele laži o farjih, kakor le on zna, ter stiskal kmetom v roke listke z liberalnimi kandidati.

»Gorenji Kremenšek« je obdelaval Jakovičane in res vjel na limanice tri kose, ki mu jih radi privoščimo; — v domači vasi se nihče zanj ne zmeni, sam je, čisto sam kakor od roke odsekan prst, eden proti dvajsetim. Glavni aparat za agitacijo pa je stal v Lahovi štacuni, od ondi so tekle niti na razne strani, posebno na griške volivce se je merilo. Še celo dva blodopolta študenta sta brusila pete in jezike okoli volivcev in si domišljevala v svoji mladostni fantaziji, da bosta v hipu našim možem glave zasukala, vse to pa samo zategadelj, da si zaslužita za svoja viteška dela milostivj nasmehljaj neke liberalne gospice učiteljice. Čudimo se hladnokrvnosti Planincev, da jima niso vrat pokazali. Hvalila sta se ta dva mladiča: 25 jih že imamo. Zaslužila sta jih pač toliko.

Torej taka dva brezobrazna izpeljančka, obedva tuja, eden iz Reke, drugi kdovekod, si drzneta, letati po hišah, mi pa volivci in davkoplačevalci tega ne bi smeli? Koga naj li gremo prosit milostnega dovoljenja: ali g. Benedeka, ali g. Lenassija, kali? Tete, kako smo oblastni! Še klečati nas boste dali, ne?

Da jih bo naš svetli knez W. zopet slišal, smo že naprej vedeli. Čudno bi bilo, kakor kolo na 4 vogle, če bi o njem molčali. Postalo je ob takih prilikah že šega. »Narod« se ga je v sobotni št. 211. zopet najedel in obljubljal njegove uslužbenec. Obljubil je tudi, podati zgodovino knezovih gozdov. Silno radovedni smo nanjo in se že kar naprej veselimo, kako vas bomo. Pojasnili bomo tudi, na kateri način je prišel eden vaših prvakov do svojih gozdov. Prihodnjo soboto bomo bržkone tudi čitali, kako sta grajska uslužbenca gosp. Majer v Predjami in g. Kern v Hrušici za klerikalstvo agitirala.

O vi vrtoglavi liberalci, vi imate res toliko uma in doslednosti kot hlačni knof. Zabavljate na grajščaka v Planini, ki je kmetom gozde snedel, v dež. zboru pa ste najboljši prijatelji in zavezniki grajščakov in za kandidate ste postavili kar tri grajščake ter enega valpeta. Ne veste li, da so dobile povsod grajščine več gozda kot kmetje, ne samo planinska? In ne veste li, da je bila naša grajščina z vsemi gozdi prej občini na prodaj kot knezu in to za prav nizko ceno? Vam bomo drugo že še povedali, ko boste podali zgodovino gozdov. Ker že tako črtite našo grajščino, bi Vam še nekaj svetovali: povejte g. Arkotu na uho, da ni lepo o njem, da ima kot liberalci pogodbo z grajščino za teleta, in raznim gg. Jurcam, kako da imajo kupčijsko zvezo s klerikalno grajščino. Svoji k svojim! Proč od klerikalcev! Kdor jim je kaj dolžan, naj kar plača, da bo le prost od njih! Potem bo mir med nami in nova doba sreče bo zacvetela.

Ispod kamniških planin.

Ker se drugod hvalijo, kako so volili, zakaj bi se pa še mi ne? Hvaliti se hočemo, pa ne iz baharije, ampak da drugod izvedo, kjer so omahljivi, da to ljudstvo ni kakor trat, ki ga veter maje zdaj na to zdaj na ono stran, da trdno stoji v boju za sveto stvar kot skalnate gore, pod katerimi prebiva. Vzemite v roko zemljevid, poiščite kranjsko deželo, tam pod kamniškimi Planinami nekoliko ob koroški, večinoma pa ob štajerski meji so fare: Tunjice, Stranje, Mekinje, Nevlje, Gojzd, Vranja peč, Sela, Šmartno (Sp. Tuhinj), Zg. Tuhinj, Špitalič, Motnik; 10 ur bi moral hoditi, kdor bi hotel po vrsti vseh 11 župnij obiskati, — in glejte, v vseh teh 11 župnijah kamniške dekanije se je pri zadnjih volitvah našel en sam liberalci in sicer v tuhinjski dolini. Ne rečemo, da ni še skrit kje kak liberalci, a ni se prikazal. Bog ve kaj jih pa tudi ni, ker je volilo nad 90% volivcev, pa bi bilo še več naših prišlo, da bi bili bolj nagovarjali.

Iz tuhinjske doline smo po volitvi svojemu kandidatu Mejaču to-le sporočili: Od Kavrana do Motnika navdušenost je velika, dobili ste tristo en glas, to res je, to ni »špas« — samo enega Staré, privoščimo mu ga le!

Kavran je klanec, eno uro hoda od Kamnika naravnost proti vzhodu. Na Kavranu se začne tuhinjska dolina. Od Kavrana do Motnika je 4 ure hoda, volilo se je na treh krajih: V Podhruški (Mejač dobil 101 glas), v Zg. Tuhinju (Mejač 115, Staré 1 glas), v Špitaliču (Mejač 85 glasov).

Povdarjati moramo posebno to, da mož ni privabila pijača volit, ker niso dobili nič zastoj piti. Kdor je pil, je sam plačal. Pijanega nismo videli nobenega. To so možje!

Bog živi vrle može pod kamniškimi Planinami!

Iz Semiča.

Cast našim vrlim možem, ki so šli tako navdušeni v boj za sveto pravdo in se niso uklonili silnemu pritisku liberalnega šetine in njegovih pomagačev. Jej, kako so brusili pete, ves Semič so polepili s plakati, kakor slavni Barnum ukradenega belega slona, a vse ni nič izdalo, naši vrli možje so se smejali: »E, tega že ne bomo volili, preveč se ponuja.« Zlasti mnogo si je prizadeval, da bi pomogel šetini do poslaniškega stola, g. Kazimir pl. Radič, katerega je pred kratkim »Slov. Narod« tako neusmiljeno okrcal. Kaj je vse pravil kmetom, da bi jih pridobil za šetino! »Ce Pfeiferja volite, bo precej vojska... duhovniki se nimajo prav nič vtikati v volitve... v katekizmu ni nič o volitvah... Kristus sam je rekel: Moje kraljestvo ni od tega sveta... Kristus ni šel nikoli volit, za njegovega časa so volili tribune, a Kristus ni šel volit.« O sancta simplicitas!

A še nekaj bodi pribito, da svet zvó, kako »poštenih« sredstev so se posluževali semiški »šetinarji«. Najeli so par postopáčev, obljubili in pozneje tudi dali jim štiri bokale šnopsa in ti so hodili po noči pred volitvijo po semiških vaseh, budili ljudi iz spanja in se lagali: »Jaz sem semiški mežnar, gospod so me poslali, da ni treba jutri priti volit, ne bo volitev; to so naročili gospod.« V drugi vasi zopet: »Jaz sem farovski hlapec, gospod so me poslali povedat, da jutri ne bo volitve...« Kaj pa naši zavedni možje? Zjutraj ob 8. uri so bili že vsi za »psevdomožnarjem« in »psevdofarovskim hlapcem« na volišču in oddali svoj glas za našega Pfeiferja. Torej tudi to ni nič pomagalo. Glejte, gospod šetina, kako se je delalo za vas, prav po pobalinsko, no, delalo se je liberalno. Ce bi bili tudi izvoljeni, ponosni ne bi smeli ni mogli biti na svoj mandat. Le tako naprej, gospodje liberalci, da se spoznamo; prej nismo vedeli, sedaj pa vsaj vemo, da znate lagati kot cigani; le tako naprej, sami si kopljete jamo, v katero telebnete skoraj, ljudstvo vas sedaj pozna, koliko vam je verjeti. Mi se ne bojimo, zmagala bo resnica, laž pa ima kratke noge!

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. septembra.

Volitve v Galiciji

so sedaj dovršene na celi črti. V veleposestvu je bila kajpada zmaga vseh konser-

vativnih kandidatov zagotovljena in opozicija ni dobila niti enega mandata, akoravno je računala nanj z vso gotovostjo. Sreče pa ni imela konservativna stranka pri ožji volitvi v Krakovu, kjer je prodrli poljski demokrat Rotter z 2000 glasovi proti konservativnemu kandidatu židu Horowitzu. Razmerje v novem gališkem deželnem zboru bo torej popolno tako, kakor smo je opisali v eni zadnjih števil, le da šteje opozicija skupno samo 59 glasov, vsi drugi izvoljeni poslanci bodo pa tvorili vladno večino, ki torej razpolaga z nad dve tretjini glasov.

Protestni shodi v zadevi sv. Jeronimskega zavoda prepovedani.

Stališče hrvatske vlade napram zdajnjemu imponantnemu sestanku hrvatskega naroda v zadevi zavoda sv. Jeronima je obče znano in pričakovati je bilo, da ne ostane samo pri tem. Ker je zavedni hrvatski narod vedno bolj čutil bridki udarec, ki so ga njegovemu zavodu v Rimu zadali italijanski Dalmatinci v zvezi s svojimi somišljeniki to- in onstran luže, je bilo umevno, da bodo tudi drugi krogi, ki se niso mogli udeležiti sestanka v Zagrebu, dali duška svoji opravičeni nejevolji. Hrvatski listi pa sedaj poročajo, da je deželna vlada v Zagrebu razposlala vsem velikim županom ter mestnim načelnictvom v Zagrebu, Varaždinu, Osijeku in Zemunu naredbo, s katero jim ukazuje, da je shode v stvari hrvatskega zavoda sv. Jeronima v Rimu brezpogojno prepovedati, in to brez razlike, ali se imajo shodi vršiti pod milim nebom ali pa v zaprtih prostorih. Hrvatski listi svetujejo seveda onim, ki so mislili prirediti shode, naj ne trošijo brez potrebe časa in denarja, ampak naj svoje pismene izjave določijo hrvatskim opozicijskim glasilom. — Kajpada se te vladne odredbe izredno vesele vsi nam neprijazni listi, posebno pa tržaški »Piccolo«. Tako svobodo torej uživa v naši monarhiji hrvatski narod.

Ruski car na francoskih tleh.

Ruski car Nikolaj je stopil danes na francoska tla, burno pozdravljen od prisotnega francoskega naroda, ki uvidi v njem resničnega prijatelja francoske republike in poroka za ohranjenje evropskega miru. Vkljub temu pa vendarle nekaj greni obče veselje gotovim francoskim krogom. Še dosedaj namreč ni definitivno določeno, počasti li car s svojim obiskom tudi franc. glavno mesto Pariz. Najbolj nezadovoljni so baje pred vsem nacionalisti in monarhisti, ki bi radi pozdravili zaveznika Francije v središču dežele. Boli jih tudi, da na zadevno povabilo pariški zastop dosedaj sploh še ni dobil nikakega odgovora. Morda se car še definitivno ni odločil in stori to pozneje. — »Temp« meni, da hoče car s tem svojim postopanjem pokazati, da ne odobruje njih protirepublikansko politiko, drugi pa pravijo, da se je povodom sestanka z nemškimi cesarjem precej ohladilo prijateljstvo do Francije. — No, kajpada so vse to samo nepotrjene kombinacije, katerih resničnost se pokaže še le pozneje.

Novi ameriški predsednik Roosevelt

je v nedeljo položil prisego v roke zastopnika severo-ameriškega kabineta v pričó zbranih ministrov in precejšnjega števila senatorjev ter s tem prevzel breme, ki je mora nositi predsednik zveznih držav. Pri tej priliki se je izjavil, da hoče nepremeno nadaljevati politiko svojega prednika Mac Kinleya, da hoče slediti njegovim stopinjam. Toda gotovim krogom ta izjava nikakor ne zadostuje. Pravijo namreč, da je Mac Kinley malo trenutkov pred napadom v svojem govoru pri slovesni otvoritvi razstave dal svoji dosednji politiki vsaj deloma drugačno smer, o kateri se pa sedaj ne ve, se bo-li z njo strinjal tudi novi predsednik. Sploh se je pa tudi za Mac Kinleyeve dobe večkrat preminjala smer severo-ameriški politiki. Imperializem, monometalizem, kolonijalna politika, carinska politika, vse to se je menjavalo mej seboj in sploh ni bilo opažati nobene posebne stalnosti. O predsedniku Rooseveltu se torej nikakor ne ve za gotovo, kam se bo nagnil in katere točke Mac Kinleyevega programa se bo posebno oprijel. Ravno to, da bo nadaljeval to politiko, kakor jo je bil pričel Mac Kinley, pomenja, da politika Zjedinjenih držav z nastopom Roosevelta premeni svoj

značaj. Roosevelt je namreč popolnoma imperijalističkih nazorov. On je navdušen pristaš imperijalističke politike. Nekdaj so Zjedinjene države živele le sebi in niso mislele na to, da bi posezale v svetovna vprašanja, s katerimi se bavi visoka mednarodna politika. V novejših časih pa so vsprejele takomenovano imperijalističko politiko, to je: posezati so začele v vsa svetovna vprašanja in hočejo, da se v vseh takih vprašanjih duje njihov glas in se varujejo — njihovi interesi. — To je politika vednega večanja lastne moči in povspesevanja lastnih koristi na račun drugih. Ta politika je izzvala vojno med Zjedinjenimi državami in Španjko, ta politika se je posebno intenzivno pojavljala v kitajskem vprašanju. Kdor je sledil frazam v trdovratni borbi med evropsko in kitajsko diplomacijo, je gotovo opazil, kako je zastopnik Zjedinjenih držav večkrat križal račune vseh družih diplomatov in da so Zjedinjene države neredko imele svoje posebno mnenje, katero so skušale uveljaviti z vso trdovratnostjo zagrizene imperijalističke politike.

Dopisi.

Z Dolenskega, 15. septembra. Je-li mogoče? Tudi Bela cerkev — padla! O reveži, kako se mi iz »grund« mojega srca smilite. To je moral biti še hujši štrbunk, kakor če bi se Smarna gora zvalila v Savo. Nesrečneži, kaj ste hodili v Št. Jernej nagajat in ponujat svojo modrost? Ali bi ne bilo bolje, da ste »svoje doma« pred klerikalnim zmajem varovali, pa bi se to ne bilo zgodilo. Zdaj, ko ste padli, se menda bodete na starost spametovali ter se združili s katoliško-narodno stranko. Kaj bodete samevali? Spoznajte, da nas je veliko.

Povejte tudi grajskemu oskrbniku čez Krko — saj ste menda tudi prijatelji — naj tudi on varuje svoje zdravje, ker jesensko deževje škoduje, ker je hodil ob najhujšem nalivu v sredo zvečer ljudi bunit in obdelovati za Globočnika. Učite se od g. Korlna! On je samo rekel, naj volivci raje doma ostanejo, kakor da bi Dularja volili. In glejte, res so ostali vsi doma, ki niso imeli volivne pravice.

Kaj pa gospod apostel? Zdaj si je noge lahko ohladil, ker v tako deževnem vremenu so se mu črevlji gotovo premočili in — prišel je v ožjo volitev, ker krški okraj je ves zanj (n. pr. Orehovica) in v šmihelski občini ima 600 glasov zagotavljenih, saj 7 jih jih je dobil, a ostalih 593 še pride. — Res škoda denarja, a tudi škoda tiste »zelenke šnopsa«, ki se je potočila onim 17 Globočnikovcem, a je žalibog rodila 52 Dularjev.

Iz Cirknice, 14. sept. Napredna naša »inteligenca«, ki pri nas vedno pada, samo če se spustimo v boj z njo, je postala na dan deželnozbornskih volitev res silno napredna. Napredovala je, da jo ljudstvo samo najprimernejše nazivlje s »kravami«.

Kandidata Drobniča, ki smo ga izvolili z lepo večino, je »Narod« imenoval »kravarja«. Našega poslanca to sicer prav nič ni bolelo, naša zanikrna inteligenca je pa vendarle ob tem dobila povod, da nas je pri volitvah pozdravljala s kravjimi zvonci, čemur smo se porivilno nasmihali. Neko zaspano človeče, prištevajoče se inteligenci, je jelo pred voliščem zvoniti. Ko mu je pa nekdo izmed naših možakov zabrenčal, bzzzz, tedaj je mislil, da res frči brencelj proti njemu, in je zbežal v neko prodajalno. Ko je bila volitev končana z veselo našo zmago, tedaj je označeno človeče pripeljalo vse svoje spremstvo z zvonci in je zvonilo našim možem; še celo pred g. dekanom, ki je bil tudi ud komisije, ta napojena četa ni imela toliko spoštovanja, da bi ga pustila v miru oditi na dom. Ljudstvo je bilo nad tem ogorčeno. Nekateri so dejali, da so to prave »barabe«, drugi pa so ugovarjali, češ da so »krave«. Mi nimamo ničesar niti proti prvemu imenu, niti proti drugemu. Da je opravičeno prvo, kaže njih pravcato barabsko vedenje; da je opravičeno drugo, pa potrjuje to, ker so imeli zvonce in so — bežljali. Kdo ve, morda so še isti večer drli na Slivnico, da se tam pridružijo svojim pasočim se bratcem in sestricam; njih velika obupnost je kazala, da ne bodo ostali v Cirknici. Predragi, kako se vam godi med — kravami? Sedaj ste vendar enkrat našli sebi primerno družbo!

Bodite zdravi! Hvala vam, ker ste nam pokazali, da res spadate med »tele-genco«!

Drugi junški čin napredne inteligence, ki ga moramo zabeležiti ob dnevu volitev, pa je ta-le: Ko so se katoliško-narodni volivci vozili domov skozi Begunje, je liberalna gospoda, menda iz navdušenja za našo zmago, prav liberalno streljala proti našim volivcem. Strelji so pokali iz hiše zagrizeno-liberalne duše! Ker dotičnik ni vreden drugega, mu za danes pravimo samo — pfui! Volivci, ki so jim bili strelji namenjeni, bodo rekli morda kaj več! Liberalni »tele-genci« pa čestitamo na velikih korakih napredka!

Družba sv. Mohorja.

Naša družba šteje letos 76.110 udov, to je 2486 udov manj, kakor lani. Udje se razdele po posameznih škofijah tako-le:

1. Goriška nadškofija	8.599 t. j.	11 manjkakorlani
2. Krška škofija	6.208 > 160	» > »
3. Lavantinska škofija	23.771 > 2025	» > »
4. Ljubljanska škofija	29.587 > 519	» > »
5. Tržaško-kop. škofija	4.041 > 25 več	» > »
6. Sekovska škofija	598 > 34	» > »
7. Soboteljska škofija	361 > 7	» > »
8. Zagrebška nadškofija	479 > 66 manj	» > »
9. Senjska škofija	206 > 7	» > »
10. Poreška škofija	136 > 6 več	» > »
11. Djakovska škofija	65 > 3	» > »
12. Bosniška škofija	226 > 11 manj	» > »
13. Videmska nadškofija	185 > 9	» > »
14. Razni kraji	541 > 15 več	» > »
15. Amerikanci	908 > 104	» > »
16. Iz Afrike in Azije	209 > 128	» > »

Z razpošiljanjem letošnjih družbenih knjig smo začeli dne 18. t. m. in prizadevali se bodemo, da čast. udje dobijo knjige prej ko mogoče. Odpravili bodemo zaboje s knjigami po tej le vrsti: Amerika in Afrika, lavantinska, krška, ljubljanska, tržaška in goriška škofija in razni kraji.

Čenjene gg. poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo »aviso«, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo čast. poverjenikom povrniti posamezni udje.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prostora, katerega nam itak primanjkuje na vse strani.

Razposlalo se boče udom vkup 456.660 knjig. — Romajte torej knjige v toli častnem številu po vsem Slovenskem. Budite rojake, poučujte jih, zabavajte in razveseljajte jih ter v nemajate v srcih njihovih ljubezen do Boga in domovine!

V Celovcu, dne 18. sept. 1901.

Odbor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. septembra.

Msgr. Andrej Sterk †.

Blagi škof tržaški Andrej Mar. Sterk je umrl včeraj dopoldne ob 9. uri. Nevarno je bil zbolel že koncem meseca julija in šel iskat zdravja na Slatino. Iz Gradca poklicani zdravnik je konstatiral hudo žledno mrzlico. Nevarno bolan se je povrnil v Trst, kjer je včeraj zatisnil trudne svoje oči. Idealno plemenita je bila njegova duša, blag in mil njegov značaj, vroče njegovo srce za slovanskega trpina v tužni Istri in zdivjanem Trstu. Globoko žalost je nosilo njegovo plemenito srce v težkih bojih z njegovimi in našimi nasprotniki. Ta globoka žalost mu je tudi okrajšala trnjevo pot življenja. Slovenski narod ob Adriji gotovo odkrito žaluje ob mrtvaškem odru milega svojega vladike, ki je živel, delal in trpel za svoj rod, za resnico in pravico. Ob pričetku narodnega preporoda v Istri je stal na braniku in kot deželni poslanec na svojem mestu za narodna prava.

Deželni predsednik baron Hein je sedaj popolno ozdravel ter z včerajšnjim dnem zopet prevzel vodstvo deželne vlade.

Deželnozbornska volitev v Ljubljani. »Narodovci« se trudijo na vse mogoče načine, da bi ljubljanski volivci volili doslej šest let molčečega Petra Grassellija še za šest let deželnim poslancem. Za go-

spoda Grassellija bi to ne bilo napačno, koliko koristi bi pa od zopetne izvolitve Petra Grassellija imeli volivci, je vprašanje, na katero za »Narodovce« ugodno ne more odgovoriti niti najbolj zagrizen liberalce. O Ivanu Hribarju je sodba hišnih posestnikov in obrtnikov gotova. Zadolžena Ljubljana g. Ivana Hribarja priporoča! Opetovano pozivljemo vse svoje somišljenike, da pridejo jutri zjutraj prav gotovo vsi na volišče in oddajo svoje glasove za gospoda Karola Pollaka, tovarnarja v Ljubljani, in gospoda Ivana Kregarja, pasarja in načelnika okrajne bolniške blagajne v Ljubljani!

Povejmo resnico! S Slapa se nam piše: Ne omenjali bi sledečega dogodka, ker je le malenkosten, in ker nočemo nikogar pred svetom grditi. Ker pa hočemo hinavski liberalci v »Slov. Narodu« sramotiti z grdimi lažmi poštene ljudi, kar smo slučajno zvedeli še-le danes 16. t. m., tedaj povejmo resnico! Kurat Žnidaršič z Erzolja se je vračal v družbi 9 mož in kakih 12 fantov, ki so bili vsi sicer dobre volje, toda trezni, v nedeljo dne 1. t. m. iz Vipave, kjer so bili na katol. shodu. Ko pridejo na Slap okoli 1/2, 11. ure, vidijo na dvorišču nekega liberalca mnogo Slapencev. Eden izmed njih pristopi k g. kuratu in ga spremlja v družbi nekaterih Erzoljev skozi vas. Med potjo mu pripoveduje, da ga bo varoval, da se mu kaj hudega ne zgodi, ker slapenski liberalci čakajo na Erzolja, da jih bodo. Komaj je bil g. kurat nekoliko iz vasi, kar zasliši neki prepir na vasi in en strel, ki pa je bil kakor bi kedo po deski udaril. Kurat gre takoj nazaj v vas, se ustopi med Erzolja in Slapence, jih z mirno besedo pomiri, da gredo Erzolji mirno naprej in slapenski liberalci so ostali mirno v vasi. G. kurata se ni nihče dotaknil in on ne nikogar; roka pravice nima pri njem ničesar iskati in tudi ne išče, pa tudi pri družih možeh ne. Pač pa bi se spodobilo poprašati malo, kaj so vse liberalci nameravali, ker sem slišal iz ust nekoga, »da treba klerikalce najpred natepsti, potem jih pa še tožiti«. Kako liberalno, kaj ne? Zlobnost! Kar piše »Slov. Narod« o pijanosti, je vse laž. Menda je bil pa pijan in obseden dopisnik »Slov. Naroda«, ko je tako široko-ustno lagal. Tak lažnjivec pač zasluži, da bi ga z močnim tleskom udarila roka pravice po njegovih umazanih in lažnjivih ustih.

Glas iz Hrvatske. Odličen Hrvat, ki stoji v prvih vrstah hrvatske oporbe, nam piše povodom zadnjih deželnozborskih volitev v kmečkih občinah: »Ja nisam klerikalac; osudjujem ovu bratoubojnu borbu. Ali u politici treba uvijek izmedju dva zla izabrati manje. Pa kad dr. Tavčar onako mahnitno išao ruku o ruku s Wolfvoicima proti braći, ja sam želio, da Vi pobedite, i milo mi je, da se je sada tako dogodilo, uz živu želju, da zavlada tolerancija medju braćom, bez čega će Niemac sve odneti«.

»Narod« trdi, da je Koblar proti uradnikom. Istina je, da je g. Koblar kot drž. poslanec na Dunaju l. 1896. govoril za zvišanje plač nižjih drž. uradnikov in uslužbencev. Nesramno je tedaj podtikanje »Narodovo«, da je Koblar proti uradnikom.

Sv. birma in kanonična vizitacija v Mengšu bo v nedeljo 29. septembra, na dan cerkvenega patrona sv. Mihaela.

Zlato mašo bode daroval na Šmarni gori ob azistenci več duhovnikov ondi bivajoči č. g. Peter Piacentini dne 22. t. m. Ker se podobna slovesnost še nikdar na Šmarni gori ni vršila, upati je, da se bodo verniki od blizo in od daleč prve zlate maše na Šmarni gori obilno udeležili. Slovesno opravilo bo ob 10. uri.

Šolska vest. Učiteljskemu kandidatu Jan. Levstik v Krškem ter začasnima učiteljicama Jeli Gherbaz v Toplicah in Mariji Hecking v Sv. Vidu pri Zatičini je podeljeno po eno prov. učno mesto na štiri-razrednici v Zagorju.

Osebnosti. Računski častnik Friderik Vaček je imenovan poštним asistentom v Trstu. — Gosp. Robert Kenda, gorški rojak, je nastopil službo suplenta na c. kr. realki v Gorici. — Gosp. Bogomir Plohl, c. kr. pomorski kadet, sin gospoda šolskega svetnika Fr. Plohla, je dobil srebrno hrabrostno svetinjo. Udeležil se je av-

strijske ekspedicije na Kitajskem. — Preminol je v Biljah gosp. Matevž Saunig, veleposestnik, znamenit obrtnik, ud upravne sveta vipavske železnice itd. po kratki bolezni, star 63 let. — Umrli je v tržaški bolnici za legarjem bivši pisarniški uslužbenec »Narodne tiskarne« gosp. Zvonko Raubar. — Začasnim ravnateljem na c. kr. realki v Gorici je imenovan gimnazijski profesor v Solnogradu g. Gassner, ki je zadnji čas opravljal službo okrajnega šolskega nadzornika na Predarelskem. — C. kr. avskultant g. Carli je premeščen iz Gorice v Gradiško. — Sodni adjunkt gosp. dr. H. Watzulik je prestavljen iz Šoštanj v Ptuj. — Sodnima adjunktoma sta imenovana avskultanta g. J. Kozina za deželni višjesodišni okraj Gradec in g. J. Antloga za Mokronog na Dolenjskem.

Občinski svet ljubljanski je v večerajnji seji mej drugim sprejel 564 prosivcev v občinsko zvezo, pridelal normalno pokojnino vdovi del. nadzornika Premka, sistemiziral mesto kanclista pri zglasevalnem uradu, opustil pa mesti asistenta in praktikanta pri mestni blagajni. V upravni svet mestne hranilnice je bil mesto Ant. Kleina izvoljen trgovec Lilleg. — Za napravo železne ograje s podstavkom ob Gorupovem posestvu se je dovolilo 1878 kron. — Leseni baraki pri protestantski cerkvi se v kratkem odstraniti in se izplača zato branjevki Zupin kot lastnici ene teh barak 600 kron. — Konečno se je dovolilo zopet nekaj kredita za ulične tablice, se določila nemška imena nekaterim cestam in ulicam ter odobrilo magistratne naredbe glede preložitve trga za živila, sadje in zelenjavo. — V tajni seji je bil strojni kurjač J. Bricelj imenovan za šolskega slugo na dekliški šoli pri sv. Jakobu.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko ima v četrtek dne 19. sept. ob 2. uri popoldne v magistratni dvorani javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Volitev zborničnega podpredsednika. 4. Poročilo o prošnji mestnega magistrata ljubljanskega za prispevek za tretjo obrtno pripravilnico. 5. Poročilo o zborničnem prispevku za obrtno nadaljevalno šolo na Jesenicah. 6. Poročilo o zborničnem prispevku za obrtno nadaljevalno šolo na Bledu. 7. Poročilo o zborničnem računskem zaključku za l. 1900. 8. Poročilo o podpori c. k. tehnologičnemu obrtnemu muzeju. 9. Poročilo o načrtu zakona o ustanovitvi stavbeniških zbornic. 10. Poročilo o vprašanju, če je kruh prištevat predmetom vsakdanjega užitka v smislu §. 60 al. 2, o. r. in o dopustnosti prodaje kruha od kraja do kraja. 11. Poročilo o vlogi neke tukajšnje tvrdke glede dostavljanja in pobiranja pisem v Ljubljani v zimskem času. 12. Poročilo o reviziji zborničnega volivnega reda. 13. Poročilo o izjavi, ki jo je podati c. k. trgovskemu ministerstvu glede obrtnopravnega značaja izdelovanja mehov. 14. Poročilo o obrtnih pravicah trgovcev s steklom in podobami. 15. Poročilo o prošnji D. H. za tiskarsko koncesijo.

Gojenci in učitelji vinarske šole v Kremsu na Niževstrijskem dospejo nočoj v Krško. Jutri in v petek si bodo ogledovali regenerirane in druge trtne nase v krškem, kostanjeviškem in novomeškem okraju. V petek pridejo v Ljubljano in v soboto zjutraj se podajo v Vipavo.

Nesreče na elektriški železnici. Danes zjutraj ste se zgodili na elektriški železnici dve nesreči. V bližini sv. Petra cerkve sta trčila dva elektriška voza, ker neki novi uslužbenec ni v pravem času ustavil voza. Poleg te nesreče se je ponovila skoro na to zopet jednaka, pri kateri je bil ranjen uslužbenec Hribar. Nekaj ob otvoritvi nastavljenih uslužbencev je že odpuščenih in novim uslužbencem že zaupajo po štirih dneh od vstopa v službo vodstvo vozov.

Iz Celja. Posojilnica celjska je kupila Stegenšekovo hišo z vrtom v Savinjski ulici tik ob kapucinskem mostu v Celju.

Hvalevredno spoštovanje so ohranili in skazujejo ljubljanski dijaki častitljivemu staremu domu znanja in vede — stari gimnaziji. Prostori, v katerih so tisoči in tisoči ukaželjnih mladeničev zajemali in dobivali zaklade znanosti in učenosti, so za-

pušeni in opuščeni, namenjeni, da se v kratkem času popolnoma podero in porušijo, a dijaki jih ne morejo pozabiti. Od jutra do mraka se zbirajo sedaj v gostih gruđah pred starim poslopjem v bližini Vodnikovega spominka, ter prodajajo in kupujejo ondi vire in pomožne učenosti in znanosti glasno kričeč: Janežič-Kermavner-slovnica, Vrhovec-zemljepisje, Kozen-atlas, Pokorny-Erjavec živalstvo itd. Bog daj, da bi se kmalo zgradilo in odprlo nameravano novo poslopje, ki naj bi bilo hram vede, prave modrosti in omike, ter v njem se vzgojilo zopet toliko ali pa še več za domovino zaslužnih in po svetu slovečih mož, kakor poprej v starem. V spomin bodi še pristavljeno, da je bil kedaj semenj za knjige na mestnem trgu okoli vodnjaka, in se je odtod preselil pred gimnazijo.

Toča. V nedeljo 15. septembra je na Trebelnem pri Mokronogu zopet toča padala. Stokla je ajdo in proso in tudi po vinogradih je veliko škode naredila. Dasi bi se marsikdo najraje zjokal, ko gre mimo potolčenih njiv in vinogradov, vendar si ne upa nihče prositi za odpis davka ali za državno podporo, ker se boji, da bi komisija zopet ne priznala nobene škode in bi reveži morali plačati še stroške za komisijo. Sicer bode čez 7 tednov, ko bi utegnila komisija priti cenit škodo, že sneg pokrival hribe in doline. — Žalostna zima se obeta. Sena je bilo malo, otava je vslad večnega deževja segnjila, živina bode morala stradati, ker prodati je ni mogoče, stradali bodo pa tudi ljudje, ki nimajo toliko, da bi dobili posojilo za pot v — Ameriko.

Nemški vojaki mimo Ljubljane. Dne 24. t. m. dospejo v tržaško pristanišče na parniku »Fran Ferdinand« nemški vojaki, ki se vračajo iz Kitaja v svojo domovino na Nemško. Iz Trsta odpotujejo dne 26. t. m. s posebnim vlakom mimo Ljubljane na Dunaj, kjer se ustavijo par dni. Ukrenile so se vse možne varnostne odredbe, da bi nemški vojaki ne zanesli semkaj kake kužne bolezni.

Iz Ormoža nam pišejo: Mesto Ormož je bilo dne 15. t. m. priča slovesnih trenotkov. Z izvenredno slavnostjo se je blagoslovila slovenska okoliška šola. Nad 4000 ljudstva se je zbralo, ki je prisostovalo blagoslavljanju, dočim je bilo lansko leto pri otvoritvi nemške šole videti komaj nekaj nad 100 klavernih obrazov. Nebo, ki se je že cel mesec držalo tako žalostno in lilo neprenehoma dež, se je razjasnilo in solnce nas je pozdravljalo. Ob polu 10. uri je bila slovesna sv. maša in pridiga, koju je govoril g. dekan Jakob Caf. Govoril je o šoli, v kateri se mora vršiti vzgoja v katoliškem duhu, pouk pa izvrševati v materinem jeziku. Potem je bilo blagoslavljanje šole, katero je izvršil g. dekan Caf. Asistiralo mu je 11 duhovnikov. G. predsednik krajnega šolskega sveta Peter Stanič pozdravi vse navzoče. Pove tudi, da je bila okolica t. j. občina Hardek, Litmerk, Pušinci, prisiljena sezidati si svojo šolo, ker so Nemci zahtevali za mesto svojo nemško šolo. Ptujski glavar Marija grof Attems se je v slovenskem jeziku zahvalil krajnemu šolskemu svetu in občinam, da so postavile tako krasno stavbo. Povdarjal je versko in patriotsko vzgojo. G. nadzornik Dreflak je govoril do starišev. Cerkev, šola in dom naj delujejo skupno in lepša bo naša bodočnost. Nato sta govorila učenec in učenka zahvalne govore. G. nadučitelj Rajsp se je v imenu šole zahvalil vsem ter zaklical »Živio« na presvetlega cesarja. Sklepčno se je zapela cesarska pesem. Rodoljubne gospice ormoške so otrokom pripravile majhen obed. V telovadnico pa je povabil krajni šolski svet odličnejše rodoljube na banket, kjer se je izgovorila marsikatera lepa beseda.

Koledar katoliškega tiskovnega društva za l. 1902 je izšel. Prejmó ga te dni brezplačno in franko vsi udje »Kat. tisk. društva v Ljubljani«, razun onih, ki se že več let niso oglasili z udnino. Neudom stane koledar v krasni vezavi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani 2 K 30 h, po pošti 10 h več.

Rožarski napad. Na državnih cestah v Raskovcu sta sinoči dva neznana človeka napadla mesarskega pomočnika Fr. Travnja iz Sp. Logatca ter ga oropala 3 kron.

Koncert meščanske godbe v dvorani Katoliškega doma priredi jutri v četrtek zvečer dne 19. t. m. ondodni restavratèr, kateri zagotavlja točno, dobro postrežbo in vabi k mnogobrojni udeležbi.

O nesreči na Kolpi se nam dodatno poroča, da je oni usodni dan utonilo le 6 oseb, ostali so se rešili.

Zgubil je nekdo včeraj zvečer na potu od kolodvora do Mestnega trga denarnico s 130 kronami.

Razpisani učiteljski službi. Do dne 1. oktobra sta razpisani nadučiteljski mesti v Toplicah pri Zagorju in v Litiji. Prosnje sprejema okr. šol. svet v Litiji.

Železnični promet, ki je bil radi povodnji ustavljen na progah Maribor-Celje, Pesnica-Maribor ter Zg. Doliče-Velenje, je razun na poslednji progi, kjer morajo potniki prestopati povsod zopet v redu.

Dobavni raspis za male obrtnike.

C. kr. ministerstvo za deželno brambo namerava potrebsčino raznovrstnih oblačilnih in opravnih predmetov dobaviti pri malih obrtnikih. Dobave se sme udeležiti vsak samostojen obrtnik, ki stanuje v tostranski državni polovici, in sicer samostojno ali kot ud obrtne zadrage. Predmeti, ki jih je dobaviti, so: bluze, hlače, ulanke, životni opasniki, črevlji različne velikosti, usnjeni pasi z zaponko, različni jermeni za puške, plašče, kuhinjsko orodje, kavalerijske sablje, stremena itd., jermena za uzde in druge potrebsčine iz usnja itd. itd. Ponudbe morajo po predpisanem vzorcu najkasneje do 18. novembra t. l. do 12. ure popoldne dospeti na ministerstvo za deželno brambo. Uzorci predmetov, katere je dobaviti, se lahko vpregledajo, za čevlje tudi lahko kupijo pri glavnem skladišču vojne oprave na Dunaju. Razglas z natančnejimi pogoji, zaznamek predmetov, cenik in ponudbeni vzorec se lahko pogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice, katera na zahtevanje razglas tudi pošlje.

Za trgovce, ki imajo kupčijske zveze s Črno goro. C. kr. trgovsko ministerstvo je trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani naznanilo, da se v zadnjem času očitno množe slučajji, v katerih se naši trgovci zavoljo izterjevanja terjatev v Črni gori obračajo naravnost na c. kr. diplomatsko zastopstvo v Cetinju. V največ slučajjih dotične tvrdke niti ne poskušajo same kaj ukreniti, da se njih terjatve izplačajo, ampak navadno pošljejo knjižne izvlečke omenjenemu zastopstvu, da jim le-to preskrbi izterjanje ali pa girirajo radi enostavnosti menjice na ime c. in kr. diplomatske agencije v Cetinju. Posledica tega postopanja je, da knež. črnogorska vlada noče več poravnati takih zadev — izvzemši neizpodbijane slučaje — in jih napotuje na redno pravno pot; razun tega se pa vspeh posredovanja c. in kr. zastopstva v Cetinju vsled prevelikega izkoriščevanja lahko tako oslabi, da izgubi posredovanje na svoji veljavi in potem v važnih primerih ne more pomagati. Z ozirom na to se naši trgovci, ki imajo kupčijske zveze s Črno goro, ali jih bodo še le imeli, opozarjajo, naj svoje terjatve, razun če niso popolnoma neizpodbijane, izterjajo po zastopnikih, pooblaščenih tudi za pravdo, katerim bo c. in kr. zastopstvo pri izvrševanju njih pravnih zadev preskrbelo popolno varstvo.

Zakupni razglas. Zaradi zagotavljanja kruha in ovez za leto 1902 se bodo vršile zakupne obravnave v c. in kr. preskrbovalnih magacinih v Mariboru 10., v Celovcu 12. oktobra ter pri mestnem uradu v Ptuj 12. oktobra t. l. Ponudbe se morajo do desete ure dopoldne dotičnega dne uposlati dotičnima preskrbovalnima magacinoma, oziroma mestnemu uradu. Natančni ponudbeni pogoji so v zgoraj navedenih preskrbovalnih magacinih na upogled. Zakupni razglas, obsegajoč podatke glede množice predmetov, ki jih je dobaviti, splošne pogoje in ponudbeni formular se upogleda lahko tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Liberalen prijatelj ljudstva. Piše se nam: Visokoleteče ideje ima neki slavno-propali liberalni kandidat v kmečkih občinah. Ta »prijatelj ljudstva« je v polpreteklem času razvil svoj program tako-le: »Imeti moram vso zemljo, kar se je vidi od moje hiše. Zato bom pokupil vse naokrog, ljudi

pa poslal v Ameriko — afne guncat⁴. — Može pa so ga na dan volitve pošteno »zguncali«.

Društva.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je imela svojo 184. vodstveno sejo dne 5. sept. v družbinah prostorih »Narodnega doma«. Navzoči: Tomo Zupan, prvomestnik, dr. Drag. vitez Bleiweis-Trsteniški, Martin Petelin, blagajnik, Luka Svetec, podpredsednik in Drag. Žagar. Svoje odsotnost je opravičil vodstveni ud dr. Ivan Svetina. — Prvomestnik otvori ob 3. uri popoldne sejo ter posebno pozdravlja novostoplega vodstvenega uda Drag. Žagar. Sprejelo se je soglasno, naj se naprosijo podružnice, da v zmišlu § 10. društvenih pravil pošiljajo vse svoje dohodke bodisi nabrane pri članih ali pa pripodružničnih veselicah družbinemu vodstvu. To je bila že koj začetkom družbinega delovanja taka šega. Omeniti se pa mora, da se sedaj ta v družbinah pravilih § 3. in 10. utrjena šega tu in tam prekršuje in takim načinom občutno zavira glavne družbe poslovanje. Blagajnik je izkazal od 1. jan. do 5. sept. t. l. razhodkov 27.220-55 K, dohodkov 26.159-51 K, torej 1061 04 K primanjkljaja. — Ko se sprejmo nekatere spremembe učnega osovja na družbinah šolskih zavodih ter vzemo kurencije na znanje, zaključijo prvomestnik sejo ob 5. uri popoldne.

(Zveza slovenskih kolesarjev) vabi k občnemu zboru, ki bo v soboto, dne 21. septembra t. l. ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev: a) predsednika, b) 8 odbornikov in c) 2 računskih preglednikov. 5. Slučajnosti. — V slučaju nesklepnosti vrši se drugi občni zbor eno uro pozneje. — K občini udeležbi vabi odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 18. sept. Iz Prage poročajo, da so konservativni veleposestniki sklenili, stopiti v dogovor z ustavoverci glede kompromisa in jim prepustiti 21 mandatov.

Pariz, 18. septembra. Vlada je izdala nekaj komunikacij, v katerem pravi, da car ne pride v Pariz, ker noče dati povoda neljubim demonstracijam mej vlado in mestnim zastopom.

Dünkirchen, 18. sept. Predsednik Loubet je došel sem, navzoči so ga živahno pozdravili. Izjavil je, da se čuti srečnega, da more na teh tleh pozdraviti zvestega zaveznika Francije. Intimno zblizevanje obeh dežela je porok za varnost in rast Francije.

Rim, 18. sept. Vlada pripravlja nov zakon proti anarhistom. Za anarhističke zločine se bo določila smrtna kazen.

Washington, 18. septembra. Vlaks truplom predsednika Mac Kinleya je došel sinoči ob 9. uri.

Kapstadt, 17. sept. Pod poveljstvom Theronja so Buri 14. t. m. napadli Heidelberg, a so se morali umakniti. — Tukaj se splošno sodi, da Kitchenerjeva proklamacija ne bo imela posebnega vspeha.

Umrli so:

16. septembra. Stanko Zaletel, paznika sin, 1 dan, Ulice na Grad 15, življenjska slabost. — Marija Ravnikar, izvoščeka hči, 2 leti, Rumska cesta 5, davica. V bolnišnici:
13. septembra. Ivan Pavčič, posestnik, 44 let, vsled telesne poškodbe in peritonitisa.
15. septembra. Marija Sattler, ključarja žena, 28 let, sepsis puerperalis.
16. septembra. Jera Stramcar, pismonoša žena, 56 let, srčna hiba in vodenica.

Zitne cene

dne 17. septembra 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 7-95	do 7-96
» » pomlad 1902	8-44	8-45
Rž za jesen	7-06	7-07
» » pomlad 1902	7-33	7-34
Koruza za september-oktober	5-40	5-41
» » maj-junij 1902	5-42	5-43
Oves za jesen	6-78	6-79
» » pomlad 1902	7-16	7-17

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7-86	do 7-87
» » april 1902	8-50	8-51
Rž za oktober	6-70	6-71
» » april 1902	6-99	7-00
Oves za oktober	6-49	6-50
» » april 1902	6-90	6-91
Koruza za september	5-10	5-11
» » maj 1902	5-13	5-15

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-85	do 8-40
» južne žel.	8-10	8-40
Rž	7-05	7-25
Ječmen	7-00	8-55
» ob Tisi	6-75	8-00
Koruza ogerska	5-45	5-60
Činkvant	6-75	7-10
Oves srednji	7-10	7-20
Fižol	11-00	11-50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vezevi	Nebo	Padačina v 24 urah
17	9 zveč.	735-9	13 0	sl. szah.	jasno	
18	7. zjutr.	735-9	11 0	sl. svzh.	del. jasno	1 6
	2. popol.	735-8	21 9	sr. jzah.	sk. jasno	
Srednja večerajšnja temperatura 13-0						normale: 14 6'

Marija Elsner,

učiteljica na glasoviru,

poučuje po metodi »Glasbene Matice« ter sprejme eno ali tudi več učenk na eno uro.
Več se poizvje v Wolfvovih ulicah št. 12, II. nadstropje, od 1. do 5. ure popoldne. 899 2-2

Hiša z vrtom

v Šent-Vidu pri Ljubljani
se prodá iz proste roke. — Več se izvé v Št. Vidu št. 15, blizo kolodvora. 812 9

Na prodaj je v Medvodah nova hiša št. 17

s šestimi sobami, kuhinjo, 2 kleti in velikim vrtom. Stoji blizo tovarne, in je pripravna za vsaki obrt. 896 3-3
Več poizve se ravno tam pri lastnici.

Vinarsko društvo v Tomaji na Krasu pri Sežani naznanja, da ima v svoji kleti

10 hl. bordovca za butiljke

iz lastnega vinograda na prodaj. Vino je močno ter sposobno za butiljke. Pristnost in naravnost garantirana vsestranski. Cena po dogovoru. 896 3-1

Glasbeno orodje
priporoča
Adolf Stowasser in sin
v Gradcu.

Trobila iz plehovine, piščalke iz lesa in godala, priznane najboljšje vrste, po nizkih cenah. Vsa popravila se izvrše urno, dobro in poceni. Nov cenik brezplačno in poštne prosto. 898 10-1

Dunajska borza.

Dne 17. septembra.		Dne 16. septembra.	
20 mark	23-40	3-2% državne srečke l. 1853, 250 gld.	191-50
20 frankov (napoleonador)	19-00	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170-60
Italijanski bankovci	91-50	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	211-—
C. kr. cekini	11-32	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-20
		Tisine srečke 4% ⁰ , 100 gld.	145-20
		Dunavske vravnave srečke 5%	257-—
Skupni državni dolg v notah	98-30		
Skupni državni dolg v srebru	96-25		
Avstrijska zlata renta 4%	118-80		
Avstrijska kronstka renta 4% ⁰ , 200 kron	95-65		
Ogerska zlata renta 4% ⁰	118-45		
Ogerska kronstka renta 4% ⁰ , 200	92-40		
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1620-—		
Kreditne delnice, 160 gld.	617-75		
London vista	239-22 ¹ / ₂		
Wemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. volj	117-10		

Knjigarna

Kleinmayr-ja & Bamberg-a

v Ljubljani, na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 888 6-5

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po znižanih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastoj.

Montinit, pritrjevalno sredstvo za kamenje, kovino, lesovje itd., priporoča gg. kamnosekom in ključarskim mojstrom tvrdka BRATA EBERL, edina zaloga za Kranjsko, v Ljubljani, Franciškanke ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 228 27 11-2

Službo organista želi nastopiti na dobri fari izurjen organist (kateri je dovršil orgl. šolo) lepega vedenja in z jako dobrimi spričevali. Prevzame tudi službo cerkvenika. 903 1-1
Kdo, pové upravištvo »Slovenca«.

Pes ptičar

okolu 60 cm visok, črne, svitle kodraste dlake, z belo progno pod vratom, dolgimi visečimi ušesi, imajoč okrog vratu ovratnico iz niklja, se pogreša že tri tedne. Onega, ki bi mu bilo o tem kaj znano, se prosi, naj to proti primerni nagradi sporoči inženirju G. Stinglu na Jesenicah na Gorenjskem. 902 3-2

Zastopnik za Kranjsko:
Mihael Kastner
v Ljubljani. 351 35-30

Izdelovatelj strojev za pranje

Kraus & Comp., Dunaj, XVIII., Währinger Gürtel 53.

Največa in najstarejša tovarna te vrste v Avstriji, prevzame napravo popolnih pralnic in razpošilja zajamčeno dobre: 673 20-19

Pralnestroje na par.
priznane najboljšje vrste, za na roko ali na par, od 28 gl. do 2000 gl.

Najboljši Centrifuge,
delujoče brez ropota, za na roko ali na par, od 140 gl. više.

Najboljši Wring-stroji
(za ožemanje perila) v vseh velikostih, od 14 gl. više.

Stroji za valjanje perila.
najboljšje se-stave, po 24 gl. in više.

Stroji za likanje perila
od 85 goldinarjev više.

Natančni ceniki s podobami vseh strojev za pranje na željo brezplačno in franko.

Učne knjige

za vse šole

in vse druge šolske potrebščine

priporoča 894 4-3

L. Schwentner

knjigotržec v Ljubljani, Dvorski trg šte. 3.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za gube pri tvebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje. Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulativskih vrednostnih papirjev in vestih tveži za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.